

BROJ 3 - VELJAČA 1980.

MUZEJSKI VJESNIK

GLASILO MUZEJSKOG DRUŠTVA
SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

MUZEJSKI VJESNIK

**GLASILO MUZEJSKOG DRUŠTVA SJEVEROZAPADNE
HRVATSKE**

(Bjelovar, Čakovec, Čazma, Grabrovnica, Kalinovac, Koprivnica, Križevci, Kutina, Trakošćan, Varaždin, Varaždinske Toplice i Virje)

UREDNIŠTVO

Dragutin Feletar (glavni i odgovorni urednik), Miroslav Klem,
Branko Šimek, Marijan Špoljar i Željko Tomičić

MUZEJSKI VJESNIK izlazi povremeno, a najmanje jednom godišnje. Rukopise ne honoriramo i ne vraćamo. Rukopisi se šalju na adresu: Muzej grada Koprivnice, 43300 Koprivnica, Trg dr. Leandera Brozovića 1. Časopis solidarno financiraju muzeji sjeverozapadne Hrvatske

GRAFIČKA OPREMA

Dragutin Feletar

NAKLADNIK

Muzej grada Koprivnice

ZA NAKLADNIKA

Franjo Horvatić

TISAK

RO »Podravka — Usluge«, OOUR Koprivnička tiskara, 1980.

BROJ 3 — VELJAČA 1980.

KAZALO

1. Dragutin Feletar: Kakva mreža muzeja i zbirki? 1
2. Stjepan Hajduk: Krešimir Filić — borac za istinsku demokratizaciju muzealne djelatnosti 2
3. Tomislav Đurić: Stanje nekih kulturno-povijesnih spomenika u sjeverozapadnoj Hrvatskoj 8
4. Marijan Špoljar: Problemi valorizacije 17
5. Vladimir Kalšan: Prilog raspravama o agrarnim odnosima u Međimurju u vrijeme obitelji Žrinskih 18
6. Martin Matašin: Zavičajni muzej Virje 22
7. Mato Dominiković: Petar Levar: Muzejska zbirka u Kalinovcu 25
8. Luka Hrvatić: O važnosti muzejske zbirke u Kalinovcu 29
9. Mihajlo Bradić: Kako smo stvorili zavičajni muzej u Čazmi 31
10. Zorko Marković: Bilješke o rekognosciranju arheoloških terena oko Koprivnice i Đurđevca 1979. godine 35
11. Željko Demo: Arheološka istraživanja u Kunovec Bregu kod Koprivnice 39
12. Zoran Homen: Lasinjski naseobinski elementi i novi nalazi iz Beketinca 42
13. Dubravka Balen-Letunić: Istraživanje tumula u Goričanu kod Čakovca 1979. godine 49
14. Zorko Marković: Posjet dr. Nadora Kalicza i problem arheološke suradnje kod nas 51
15. Ivan Mirnik: Skupni nalaz srebrnika XVIII. i IX. stoljeća iz Čakovca 53
16. Marina Šimek: Arheologija varaždinskog kraja — bibliografija 59
17. Ljubica Ramušćak: Najnovija istraživanja lončarskog obrta na području Međimurja 69
18. Libuše Kašpar: Najnovija ispitivanja licitarskog obrta u Varaždinu i bližoj okolini 73
19. Josip Fluksi: Preslice — podravska etnografska specifičnost 82
20. Libuše Kašpar: XVI. savjetovanje i XII. skupština etnoloških društava Jugoslavije 88
21. Branimir Šimek: Fotografski materijal u muzeju 89
22. Dragutin Feletar: Izdanja Podravskog zbornika 92
23. Dragutin Feletar: Skupština Muzejskog društva 93

BILJESKE:

Veći dio rekognosciranja obavili su zajedno Z. Marković i J. Fluksi, obojica iz MGK. Fotografije uz ovaj tekst: J. Fluksi.

1. O. Brukner, Osnovne forme i tehnike rimske-provincijske keramike u Sirmijumu, Simpozijum Hronološka i tipološka determinacija..., Zenica 1971, npr. T.V/sl. 9, 11, 12, 14; T. VII/sl. 17 itd.
2. J. Todorović, Kelti u jugoistočnoj Evropi, Diss. VII, Beogra 1968, Sl. 10/br. 11, T.XXX/1
3. M. Serčer, Staro oružje na motki, Pov. muz. Hrv.-katalog muz. zbirki VII, Zagreb 1972, T.30/br. 274
4. Teren sam prvo rekognoscirao u ožujku s I. Đukom, S. i D. Fijačko. Krajem svibnja terene kod Budrova obišla je ekipa: arheolozi Marija Smalcelj, Zdenka Venus, Željko Demo, Z. Marković, Ivan Đuka, Slavko i Dunja Fijačko.
5. L. Brozović, Grada..., Koprivnica 1978, str. 11—18, bilj. 26 i 29.

ŽELJKO DEMO, Arheološki muzej Zagreb

ARHEOLOŠKA ISTRAŽIVANJA U KUNOVEC BREGU KOD KOPRIVNICE

Tragovi rimske materijalne kulture u selu Kunovec Bregu, udaljenom tek 4 km zapadno od Koprivnice, već su ranije uočeni i u literaturi zabilježeni.¹⁾ Sjeverno od današnje asfaltne ceste Koprivnica — Varaždin, neposredno poslije odvojka za Kunovec, proteže se u pravcu zapada više stotina metara dug pojas karakteriziran jačom koncentracijom šljunka. U širem kontekstu istraživanja magistralnih cestovnih komunikacija u Podravini identificiran je kao ostatak antičke ceste što je od Ptuja (Poetovio) dolinom Drave vodila u pravcu Osijeka (Mursa). U čitavom spomenutom arealu, posebice u prostoru između današnje ceste i pretpostavljene antičke komunikacije, uočeni su brojni površinski nalazi ulomaka tegula, opeke i keramičkog posuda različitog oblika, boje i fature, ali nesumljivo antičke provenijencije. Predočenu sliku dopunjuju i podaci mještana, koji su prilikom kopanja temelja, bunara ili obrade zemljišta, nailazili na ostatke gara, keramičkog posuđa ili željeznih predmeta, što je sugeriralo postojanje antičkih objekata namijenjenih stanovanju ili obrtu.

Nedavno je Muzej grada Koprivnice došao u posjed nekoliko primjeraka fragmentiranog antičkog posuđa i jedne lampice (lucerne). Predmete je muzeju poklonio D. Habajec poprativši ih podacima o okolnostima nalaza. Naime, prilikom kopanja temelja za stambeni objekt naišlo se na dubini od 0,80—100 cm na veliku količinu gara izmiješanog sa luomcima posuđa. Hvalevrijedan poklon i još vrijedniji podaci dali su prostora pretpostavci da se radi o inventaru i ostacima paljevinskog ukopa, a možda i čitavoj paljevinskoj nekropoli. Ljubavnošću D. Habajca Muzej grada Koprivnice dobio je dozvolu da u njegovom dvorištu izvede probno arheološko istraživanje u želji da se spomenuti podaci provjere i znanstveno dokumentiraju. Probno istraživanje vođeno je od 07—12. 05. 1979. god. pod vodstvom potpisanog, a uz učešće i suradnju stručnjaka iz Gradskog muzeja u Koprivnici.²⁾

Imajući pred očima sve podatke o nalazima iz Kunovec Brega smatrali smo da dislociranjem više sondi možemo steći bolji uvid u karakter i grupiranost pojedinih vrsta antičkog materijala u širem arealu nalazišta. Postavljene su tri sonde u ukupnoj površini od 43 m²:

sonda L, južno od kuće D. Habajca (20m²); sonda II, 80 metara sjeverno od trake današnje asfaltne ceste, na zemljištu I. Gecija³ (16m²); sonda III, 50 metara sjevernije od sonde II, kao sondažni rov (7m²). Otvaranjem sonde II i III naišli smo jedino na površinske nalaze keramičkog materijala. Međutim, takova situacija pokazuje da se na potezu zemljišta sjeverno od antičke komunikacije ne treba nadati antičkim nalazima. Naprotiv, sonda i u dvorištu kuće D. Habajca, dala je obilje vrijednog arheološkog materijala. Već prilikom dizanja humusastog sloja nailazilo se u većoj mjeri na ulomke posuđa i kamene oblutke, da bi se u dubini od 80 cm pojavili ostaci uništenog groba. Zaravnavanjem zemljišta na spomenutoj dubini uočeno je postojanje dviju garnih zona, koje će kasnije dati grobove I (sonda IA) i 2 (sonda IB).

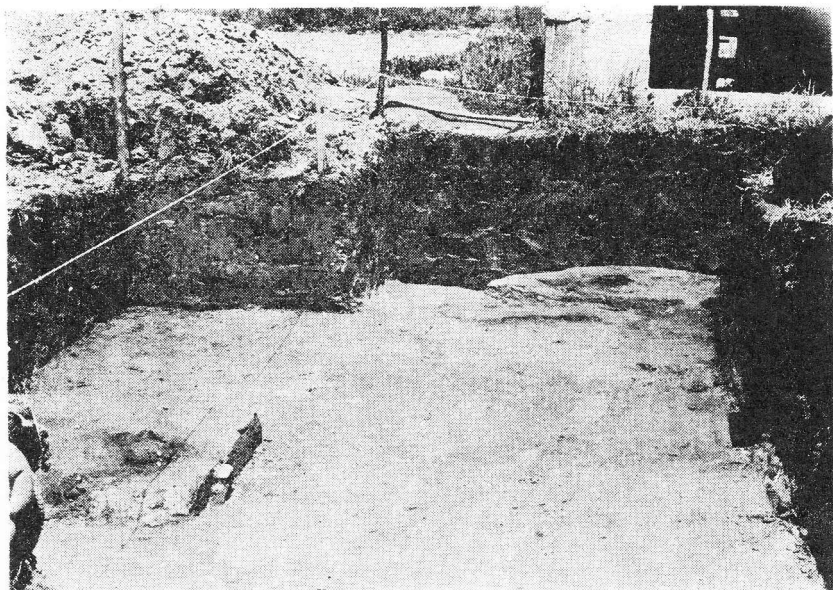
Najbrojniji repertoar nalaza istraženih grobnih cjelina sačinjavaju različiti oblici keramičkog posuđa: vrčevi sa drškom, zdjele na prstenastoj nozi, zdjele sa podvijenim ustima, tronožna zdjela, svjetiljke i dr. U velikom su broju nalaženi čavli, zatim jedna željezna brava (?), željezni nož ili britva, željezna fibula. Izvan groba 1, u visini njegove gornje nivelete, nađena je brončana fibula i ulomak gornjeg dijela staklenog vrča zelenoplave boje sa izvijenim ustima i drškom ukrašenom metličastim uzorkom. U svaki grob priložena su po dva novčića. Od četiri pronađena komada tek su se dva mogla identificirati (Trajan i Harijan), te glede ostalog grobnog materijala, datiraju nalaze u prvu pol. 2. st.

Arheološka istraživanja pokazala su da su pokojnici spaljivani, a njihovi ostaci pomiješani sa pepelom sakupljeni i sa poputbinom položeni u koritaste drvene sanduke. Valja ukazati i na postojanje gara u gotovo cijeloj sondi I u visini gornje nivelete grobova, odakle uostalom i potječu nalazi ulomka staklenog vrča i brončane fibule. Kako je današnji teren zaravnat (oranica, vinograd, vrtovi) moguće je da spomenuta situacija ukazuje na postojanje grobnih humaka, čija se prvotna forma izgubila nakon sječe šume i pripreme terena za poljoprivrednu obradu i stanovanje.⁴ Postojanje analognog grobnog ritusa ustanovljeno je u ne tako udaljenoj Novačkoj i Goli.⁵

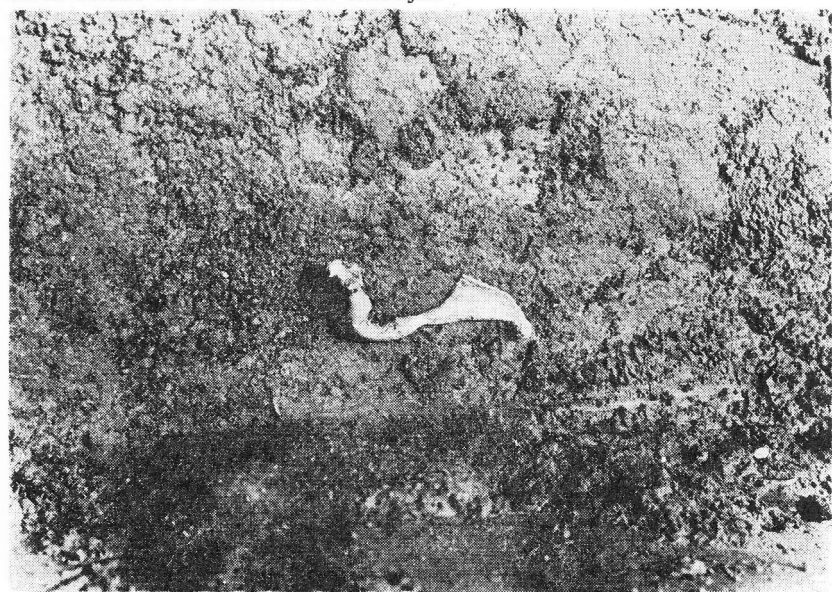
Oskudnim antičkim nalazima u koprivničkom kraju nalazi paljevinskih grobova u Kúnovec Bregu dali su značajan prilog. Izuzetno obilje keramičkih nalaza, željezni grobni prilozi, navod i osobitosti grobnog ritusa, dovoljan su razlog da se s istraživanjima što skorije nastavi i da se putem prigodne izložbe građani Koprivnice upoznaju s postignutim rezultatima.

Bilješke:

1. M. Fulir, Topografska istraživanja rimskih cesta na varaždinskom i međimurskom području (1960—1967), *Rasprave SAZU*, VI, Ljubljana, 1968, 416—420.
2. D. Habajcu i ovom prilikom najtoplije zahvaljujemo na susretljivosti i suradnji. Stručnu ekipu sačinjavali su arheolozi Zeljko Demo iz Zagreba i Zorko Marković kustos Muzeja grada Koprivnice, te Josip Fluksi akad. kipar i restaurator Muzeja grada Koprivnice.
3. Na dozvoli za postavljanje sonde još jedanput zahvaljujemo.
4. Na postojanje šume i jednog ranijeg klizanja zemljišta mještani su nam više puta ukazivali.
5. I. Šarić, Antičko nalazište u Novačkoj, *Podravski zbornik* '79, 139—144. — S. Kolar, Gola, općina Koprivnica — rimskodobni grobni humci, *Arheološki pregled*, 14, Beograd 1972, 95—97.

Sl. 1. Sonda I. u dvorištu D. Habajca

Sl. 2. Brončana fibula iznad groba 1.